

BỆNH QUAI BỊ

VỀ CĂN BỆNH NÀY

Quai bị là chứng bệnh truyền nhiễm do một loại siêu vi gây ra. Triệu chứng thường gặp của bệnh quai bị là sưng các tuyến nước bọt ở dưới tai, dẫn đến tình trạng đau và sưng hàm.

Ở trẻ em, bệnh quai bị thường ở thể nhẹ. Tuy nhiên, đôi khi bệnh quai bị có thể gây ra các biến chứng, đặc biệt là ở người lớn. Các biến chứng bao gồm:

- Viêm màng não (viêm lớp màng của não và dây cột sống)
- Điếc (tạm thời hoặc vĩnh viễn)
- Phù não (sưng vùng não)
- Viêm tinh hoàn (sưng hai tinh hoàn) ở những nam giới đã tới tuổi dậy thì
- Viêm buồng trứng (sưng hai buồng trứng) và/hoặc viêm vú (sưng hai bầu vú) ở nữ giới đã tới tuổi dậy thì

CÁC DẤU HIỆU VÀ TRIỆU CHỨNG

Các triệu chứng thường gặp nhất bao gồm sốt, đau đầu, nhức mỏi cơ, mệt mỏi, chán ăn, và tình trạng sưng đau các tuyến nước bọt ở dưới tai hoặc ở một hoặc cả hai bên hàm (viêm tuyến mang tai). Một số người mắc bệnh quai bị có các triệu chứng rất nhẹ hoặc hoàn toàn không có triệu chứng. Những người khác có thể thấy đau bệnh nhưng không bị sưng tuyến nước bọt.

Các triệu chứng thường bắt đầu 16 - 18 ngày sau khi nhiễm siêu vi, tuy nhiên thời gian mắc bệnh có thể kéo dài từ 12 đến 25 ngày.

Đa số những người mắc bệnh quai bị sẽ khỏi hẳn trong vài tuần.

TRUYỀN BỆNH

Bệnh quai bị lây qua nước miếng hoặc dịch nhầy từ miệng, mũi, hoặc họng của một người đã nhiễm bệnh. Người nhiễm bệnh có thể làm lây lan siêu vi gây bệnh qua:

- Ho, hắt hơi, hoặc nói chuyện
- Dùng chung các vật dụng, chẳng hạn như ly tách hoặc dao muỗng nĩa cùng với người khác
- Chạm vào các đồ vật hoặc bề mặt bằng bàn tay chưa rửa sạch, sau đó người khác lại chạm vào những bề mặt hay đồ vật đó

Những người mắc bệnh quai bị dễ làm lây bệnh nhất trong vài ngày trước và sau khi bắt đầu sưng các tuyến nước bọt. Theo Luật Tiểu Bang Hawaii, một người mắc bệnh quai bị không được phép đến trường, đi làm, hoặc du hành trong vòng 9 ngày sau khi các tuyến nước bọt bắt đầu sưng.

CHẨN ĐOÁN

Bệnh quai bị được chẩn đoán dựa trên triệu chứng, dấu hiệu cơ thể, kết hợp với xét nghiệm tại phòng thí nghiệm. Những người có triệu chứng quai bị nên liên lạc ngay với một nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe.

ĐIỀU TRỊ

Không có biện pháp điều trị cụ thể cho bệnh quai bị. Việc chữa trị cho bệnh nhân mắc bệnh quai bị chủ yếu là bảo đảm nạp đủ chất lỏng, nghỉ ngơi trên giường, và hạ sốt.

MIỄN DỊCH

Thông thường, những người sau đây có thể được coi là miễn dịch với bệnh quai bị:

- Những người lớn sinh trước năm 1957*
- Những người có xét nghiệm máu cho thấy miễn dịch với bệnh quai bị hoặc đã từng mắc căn bệnh này
- Những người có văn bản chứng từ cho biết đã chủng ngừa thích hợp đối với bệnh quai bị (xem phần “Ngừa Bệnh” ở dưới)

Xin lưu ý: Những người đã chủng ngừa có thể vẫn mắc bệnh quai bị hoặc bệnh này hiếm khi xảy ra ở những người đã từng mắc bệnh.

*Đối với những nhân viên y tế chưa được chủng ngừa và chào đời trước năm 1957, xem phần “Thông Tin dành cho các Y Bác Sĩ” ở dưới.

NGUY CƠ Ở HAWAII

- Tóm Tắt về các Trường Hợp Mắc Bệnh Phải Khai Báo Đã Được Ghi Nhận
http://health.hawaii.gov/docd/files/2016/05/2015-SUMMARY_NOTIFIABLE-DISEASES-BY-COUNTY-STATE-OF-HAWAII.pdf
- Số Trường Hợp Mắc Bệnh Quai Bị và Dịch Bệnh Quai Bị trên Website của CDC:
<http://www.cdc.gov/mumps/outbreaks.html>

NGỪA BỆNH

Cách tốt nhất để ngừa bệnh quai bị là đi chủng ngừa ở độ tuổi khuyến cáo.

Tất cả các trẻ em đều cần hai liều thuốc chủng ngừa MMR có tác dụng bảo vệ ba căn bệnh: sởi, quai bị, và ban đào. Liều đầu tiên nên thực hiện vào thời điểm 12 - 15 tháng tuổi và liều thứ hai vào thời điểm 4 - 6 tuổi.

Tất cả những người lớn chào đời kể từ sau 1957 cũng nên có chứng từ đã chủng ngừa, trừ khi họ đã làm xét nghiệm máu cho biết đã miễn dịch với bệnh quai bị. Một số người lớn có nguy cơ tiếp xúc với bệnh quai bị nhiều hơn có thể cần liều chủng ngừa MMR thứ hai.

CÁC NGUỒN THÔNG TIN KHÁC

- Website của CDC: <http://www.cdc.gov/mumps/index.html>
- Tờ Thông Tin về Thuốc Chủng Ngừa MMR (Sởi, Quai Bị, và Ban Đào):
<http://www.cdc.gov/vaccines/hcp/vis/vis-statements/mmr.pdf>

THÔNG TIN DÀNH CHO Y BÁC SĨ

Website của CDC: <https://www.cdc.gov/mumps/hcp.html>

Các y bác sĩ nên báo cáo ngay những trường hợp nghi ngờ mắc bệnh quai bị cho Sở Y Tế.